

Č A N

B Á S N Ě

SVAZEK DRUHÝ

ČAN / BÁSNĚ

Č A N

B Á S N Ě

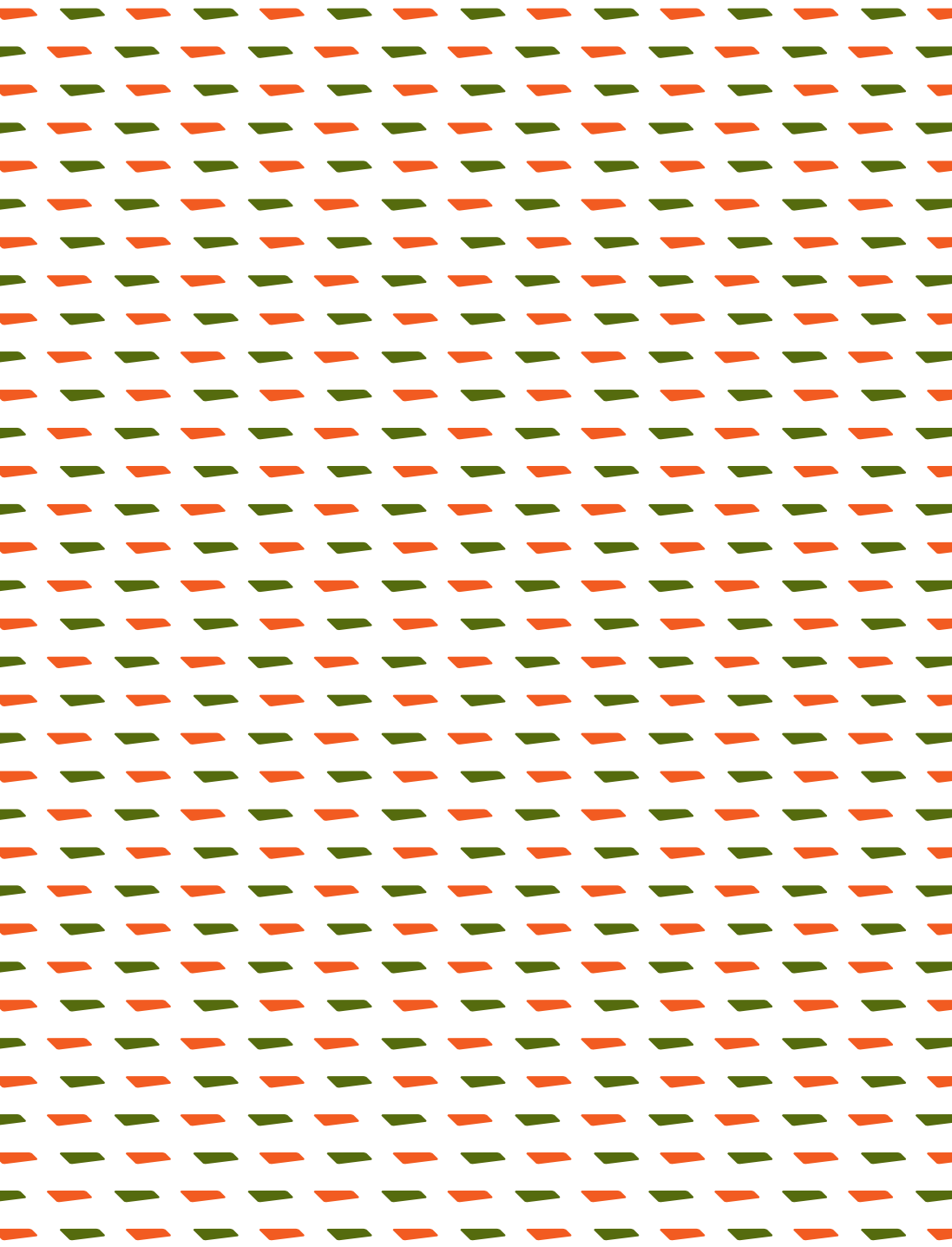
S V A Z E K D R U H Ý

Tato publikace byla vydána za laskavé finanční podpory
Nadace Židovské obce v Praze, Ministerstva kultury ČR
a Nadace Český literární fond

© Triáda, 2008
© Tomáš Ungár – heirs, 2008
Commentary © Michal Kosák, 2008

ISBN tištěné verze 978-80-86138-89-3
ISBN verze PDF 978-80-87256-99-2

SONETY PRO NIC A ZA NIC

Úvod

Jednou zcela náhodou a znenadání
otevřel jsem Shakespearovu sbírku sonetů
zapadl jsem v kouzla jeho přání
do poslední hlásky kupletu
5 jeho sonet je jako chytrá horákyně
napůl nahý napůl oblečen
napůl mudruje a napůl pase svině
a jenom napůl je o všem přesvědčen
stojí v nich rozkročen básník a prima chlap
10 slova žene větou jak důstojník svoje roty
a lásce vytrubuje jako na poplach
a nádherně vidí do holoty
a najednou zachtělo se mi setřást těch tři sta let
a polohou ptačích hlasů předstírat krásu jeho vět

/11

12/

Možná že občas to nejsem já
kdo k tobě vklouzne pod peřinu
možná že je to dárek z neznáma
některý z mých dobrodružných stínů
5 možná že občas to nejsi tak docela ty
která se po mně v noci otočí
možná že zcela cizí náměty
pod víčky svítí do očí
možná že vypůjčíš si občas zákoutí
10 od některé potulné krasavice
možná že občas je to u nás jako na pouti
když se dav tlačí u střelnice
ty všechny možná roztančené do valčíku
balí nás do sebe jako do pláštíku

Na obratlíku vyděšené touhy
roztočen jako pomatená korouhvička
být ze slámy být strašák ptáků pouhý
a hořet tiše jako sirka nebo svíčka
5 jako sýček na šedivém křídle
pustit se noci pod košilku
pařáty rozprostřeny jako vidle
v zobáku tvoji sladkou chvílku
jenomže máme tu onu tíži
10 která vteřiny valí z nedostupných svahů
a víčka tiše klíží
jak odměnu za marnou snahu
přestože noha se jen tak na stupátku drží
ruka si bičem práskne do přispřeží

14/

Ty nemáš jen jedno tělo
ty jich máš jaksi více
jedno by pod klobouk stále chtělo
jiné zas nad střevíce
5 zatímco tohle jedno
si vedle mne tady leží
to druhé ty mé bědno
ty ostatní kdesi střeží
některá spolkle všedno
10 a některá už vzal ďas
je tam však ještě to jedno
na které chci mít čas
 na něj si nalíčím čerstvé pasti
 než napíšl konečný součet slastí

Já viděl jsem ji kdysi v Miláně
a ještě dnes se mi svírá dech
srdce poděšeně hopká na laně
a vrací se mu spěch
5 byla nádherná a já byl náhle mlád
šlo jen o pár století a čtyři kroky
ty století bych ještě nějak zvlád
ty kroky trvaly by roky
tak z křídél krásy pocestné
10 padají péřička tiše do smutků
a srdce tančí kroky neřestné
na pění přístích zármutků
a kroky které nevrátíme tanci
bloudí v nás jako tažní psanci

16/

Nevěř jim holka když o lásce ti mluví
nevěř jim ani za pětník
ten kdo se k hezkým slovům tulí
je většinou veliký kurevník
5 nevěř jim holka ani hlásku
nevěř slovům jež se větou tiše plazí
prohraješ jimi srdce sázku
neb slova to jsou něhy vrazi
jenom těm bláznům užaslým do němoty
10 zblblým až k nepoznání
těm holka věř těm do slepoty
vyhrává tiché zdání
těm holka věř i když jen na vteřinu
než propadnou se v hloubku vlastních stínů

Až jednou začnou všechno znova
stéblo a sex moře i město
než naplánují srdce nová
než vystydne jim světa těsto
5 at' vymyslí do něhy přídavek
jako se dává do okurek či marmelády
když si to tělo stárne od vdavek
at' slastem nechá čepec mladý
at' nezplesníví fantazie
10 at' nezrezaví touhy kloub
at' v krvi stehy šampaňského šije
at' se mu chce vždy blíž a hloub
jenomže oni jsou to vždycky titíž páni
co sedí nad tohoto i onoho světa plány

Drozd

18/

Je dávná smlouva mezi tělem a tmou
nad kterou střeží pohyb
kterou z nás jen tak nesejmou
a o které není pochyb
5 ta smlouva sahá až na břehy všech moří
pod nebe z něhož oblaka smetly hvězd
podle závazků ta tma nad tělem hoří
a tělo dovolí tmě jiné tělo svést
pohyb vše tajuplně sleduje a řídí
10 kdysi dávno si přivlastnil rytmus vlny
jen někdy tělo trochu šidí
a rozdrnčí se zvukem prasklé struny
je tajný dodatek k té smlouvě s tmou
malý dodatek týkající se jenom nás dvou

Někdy je noc úplňkem samodruhá
a měsíc nocí samoprvý
a nad městem se táhne černá duha
a všude to nasládle voní krví
5 hloučky mužů a spálenišť
ruka bezmyšlenkovitě hladí zbraň
a najednou není jiných hřišť
znenadání je oheň rozebrán
a zcela jinak se všechno hraje
10 jako by rozdali nová pravidla
jako by někdo začal kreslit ráje
ocelovou kulkou do čela
a ticho ještě včera plné odmlčených smíchů
je plné divokého čekání a kručí v břichu

20/

Jsou ještě místa kde stolek či dva
postaví jaksi na okraj do krajiny
ve které se pahorek výškou holedbá
když vykoukne nad kapradiny
5 a když ti přinesou jídlo na talíři
jako bys kuchaře kouknul do výstřihu
a ona se ještě v létech zapýří
a do úst rozpustí příchutí hříchu
miluješ mouchu co po ubrusu si leze
10 máš touhu být jejím druhem
do kapes nasbírat všechny meze
a vrátit se velikým kruhem
a v duchu vidíš mladíka jenž složí
místní krásku do večerního hloží

Sedí si v kavárně zády k zrcadlu
Tagesblatt se skoro dotýká plešky
je podoben jakémusi nepodařenému kyvadlu
jež zamrzlo v dávné lesky
5 Die Kameraden sind weg ausgestorben
a zprávy jsou od neznáma
a není chuť vyjít si ven
i tahle káva je dnes jaksi planá
nikoho už k ničemu nedonutí
10 nikomu už nebude povolovat žít
jedině anděla smrti
ten musí za ním do kavárny jít
tak polehoučku odcházejí časy
jak v proudu potoka vodní řasy

Město je město jen když má řeku nebo moře
a umí zacházet s břehy
aby se po tom břehu dalo jít jako po starém dvoře
aby ty břehy byly břehy něhy
5 ta voda pak za oplátku město naplní
světlem jež přísluší roční době
světlem jež smutky vysluní
a patří jen mně a tobě
jen když to město svou pýchu vodě k nohám složí
10 a nechá si tou vodou říct
co dělat se světlem a jak si racek krouží
to město pak spolu s tou vodou začne týct
někdy se voda městu vzbouří a do ulic mu laje
a měšťany rozdělí na pochopy a na lokaje

Pakliže předpekli si na čekárně dává záležet
pak je to tam jako v nádražní restauraci
drobní Orfeové tam chodívají posedět
a předstírají že jsou obchodní cestující
5 čas jako zakřiknuté dítě
se posadí tiše do kouta
a cloumá z rukávu visící nitě
za městem zařízli kohouta
a najednou si to všichni kolem sedí
10 každý si přišel z jiného spěchu
a každý si velice pozorně hledí
jen svého umírajícího dechu
a není co vysvětlit a není komu ruku dát
za pár minut se bude cestovat

Na blízkých ostrovech kde věčně kvete trní
a večer obléká sukni černých přání
kde píseň potulná ti v kostech jemně brní
a do modrava stříhá tuhé zdání
5 na blízkých ostrovech kde jeskyně jsou skryší
pro zvěře příčestí jež dusí úzkosti
kde pahorky na měkká jména slyší
a hvězdy červenají krve blízkostí
na blízkých ostrovech kde stromy leccos tuší
10 co v morku kostí ztrácí běžný tvar
kde každé tělo svojí lásce sluší
a každá láska má jen jeden spár
na ostrovech blízkých jako vlastní ret
rozkvetl v sklínce slastí bílý květ

Držela mou hlavu mezi prsy
hravě plavala si hlubinou
zapomínajíc že mě tou hloubkou dusí
že občas tu i láskou zahynou
5 ztratil jsem dechu zbytky
a naučil se náhle nové hry
tělo zapomnělo na námitky
na výhry a na prohry
ještě dnes si občas ve snu plavu
10 hlubinou zelenou a modrou jako svět
mezi prsa jí zaklenu svou nešikovnou hlavu
a čekám si na dusíkový květ
každý kapitán má svoji mořskou pannu
a velkou láhev krásných hlavolamů